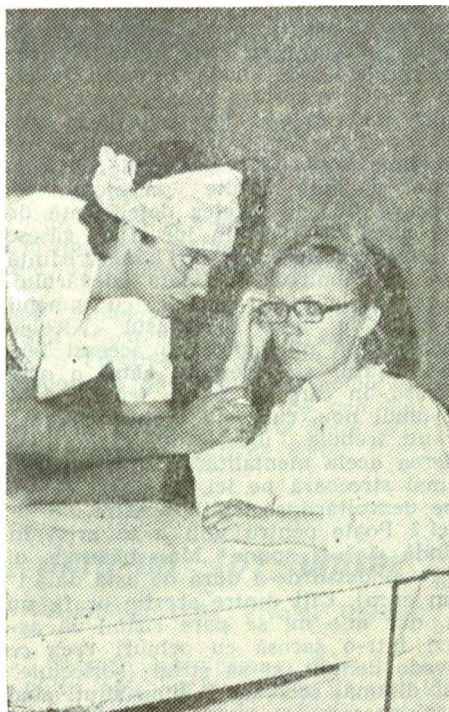

titudinea ei de protest este să urmeze după puterile sale drumul pe care i l-a deschis adevăratul ei tată, acela de comunistă. Împinsă de dorința „de a face dreptate” — pornind de la faptele din acea noapte de august 1944 — vrea să descopere adevărul, adevărul oricât de crud ar fi el. Apropierea ei de un fost prieten și tovarăș de luptă al tatălui său, comunist ilegalist, îi dă speranța că o să aflu împrejurările în care acesta a fost ucis de nemți în propria-i casă, prin trădare, și că vinovații trebuie să-și primească pedeapsa.

Repetițiile la acest rol au fost ca o competiție: de fiecare dată Iulia îmi punea obstacole ce păreau de netrecut, mă încerca, mă obliga la performanțe. Amîndouă am avut un mare aliat — regizorul Dan Micu; cu căldură și spirit constructiv, el a știut să găsească și să ne transmită această bucurie a întâlnirii noastre, să ne apropie. Pentru mine acest personaj reprezintă o nouă treaptă în evoluția mea artistică. Iulia mi-a întins, prima, o mână, depărtîndu-mă de personajele „mănușă”, fete tinere, blonde și visătoare, drăguțe și răsfățate. Ea mi-a prilejuit o lecție de profesionalism teatral.

Un sprijin substanțial l-am avut de la cei alături de care mi-am trăit viața în timpul repetițiilor, actori și prieteni care au fost „familia mea de teatru” Lucia Mureșan, Ioana Crăciunescu, Alexandru

Intr-un moment al spectacolului, alături de Cristian Sofron

Repan, Cristian Sofron, Doina Sin, Dorin Moga, Dana Dembinski și scenografa Anca Păslaru. Le mulțumesc tuturor!

ION CHELARU, interpretul rolului Vasile Celmare din „Fără aprobare” de Petre Ispas la Teatrul Mic

— Recent, la Teatrul Mic a avut loc premiera piesei Fără aprobare de Petre Ispas. Interpretați rolul Vasile Celmare, maestrul pe șantier. Ce credeți despre acest personaj?

— Știam încă de la începutul primăverii, cînd încă mai lucram la Maidanul cu dragoste, că sînt inclus în distribuție și ce rol voi juca. Am primit textul din vreme, am avut timp să-l „citesc” pe îndelete înainte de începerea repetițiilor. Vasile Celmare, rolul ce mi-a fost incredîntat, maestrul cu state vechi de șantier, tată a patru copii acasă, și altor cîteva sute — adoptivi, prin forța lucrurilor — pe șantier, om așezat și hîrșit de multe probleme, dibaci, descuncăreț de noduri

gordiene, uneori dur, alteori blind și mucalit, ei bine, personajul, de la bun început, nici nu m-a bucurat, nici nu mi-a trezit efuziuni, ci pur și simplu m-a pus pe gînduri. A venit vremea, mi-am zis, să joc și tați de familie, îndrumători spirituali ai celor din jur, aleși și realeși; să zic și eu către ei, ca atîția alții înainte: „Are tata grijă!”. Am ajuns, deci, un actor matur. Iată, au trecut anii și... Sigur, asta nu are de-a face cu personajul, ci cu mine personal.

După ce ne-am apucat de treabă, după vreo cîteva zile, mi-am dat seama că ceea ce aveam noi de făcut acolo nu e chiar deloc simplu, așa cum părea la început. Petre Ispas aducea în discuție

prin textul său o problemă de actualitate cu bătaie ceva mai lungă și care m-a preocupat în mod deosebit. De ce, cum au loc raportări false asupra îndeplinirii unor sarcini de producție și care este adevărata față a celor ce se ascund în spatele lor? Asemenea piese de la o vreme au fost numite „curajoase” și, sincer să fiu, nu înțeleg defel. Față de cine, curaj? Mă uit în jur și nu găsesc pe nimeni dintre cei de bună-credință să se fi împotrivit vreodată adevărului. Nu există pleneră și întâlnire cu oamenii de artă la care tovarășul Nicolae Ceaușescu să nu repete cu aceeași fermitate sfatul și indemnul către o artă deschisă, în care la loc de frunte să se afle omul nou, cu toate problemele lui; dar nu trebuie uitate, nici trecute cu vederea acele mentalități, fapte, ce încă se mai strecoară pe ici, pe colo, și pun frâne dezvoltării societății noastre... Și-atunci? Poate pentru unii a te privi în oglindă și a-ți spune „Măi, băiatule, ai greșit, ai dat-o de-a dura de astă dată!” e un curaj. Câți dintre aceștia or fi, nu știu, dar mie mi se pare rizibil să ascunzi într-o sacoașă cu ochiuri ceea ce se vede demult, și să strigi „șoricelule” unui ditamai șobolan. E bine știut, când ți-ai agățat pe undeva pantalonii, dacă pui mâna pe ac și ai imediat, o duci cu dinșii pînă mor de bătrînețe, altfel rămii și fără de ei și te mai faci și de rușine prin țig.

Personajele din **Fără aprobare** — titlul e sugestiv pentru că replica din piesă

Partener de dialog : Papil Panduru

care l-a inspirat are și un semn de întrebare după —, de o asemenea problemă se lovește. Ești sau nu în stare să-ți asumi răspunderea în moment-cheie, sau bați apa în piua și alergi după „aprobări” pe la tot felul de foruri implicate și neimplicate. Căci, vorba ceea: dacă iese bine — „noi, și-ai noștri!”, dacă iese prost, un țap ispășitor se găsește întotdeauna. Fiecare reacționează în felul său, unii da, alții nu te lăsa; Vasile Celmare are un fel aparte de a privi în jur. El se situează undeva pe la mijloc. Prin reacție, nu prin decizie. El știe bine că după toamnă vine iarna, apoi altă toamnă și altă iarnă. Am încercat în lucru să-l plasez în diferite situații ce nu aparțineau textului, unele chiar ciudate; nu făceam pentru prima dată asemenea experiențe. Nu, n-am avut nici o surpriză. Personajele de felul lui nea Vasile Celmare nu s-ar putea chiar spune că se joacă singure, dar nu-ți îngăduie să intervii cu nici un artificiu. Ele există, și atât. Un asemenea personaj trebuie numai adunat de colo, de dincolo; de la unul o privire, de la altul un fum de țigară furnăit pe nara sfîngă, neapărat, ori o înjurătură, cu ochii căutînd ceva pe sub masa de sedință, ori cite și mai cite. Restul... Fie care cu treaba și agoniseala lui.

Am mai jucat cîteva roluri asemănătoare din dramaturgia originală. Victor din **Întîlnire la metrou** de Eugenia Buzoiocanu, la „Bulandra”, Marcu din **Goana** de Paul Ioachim, Tucă din **Hoțul de vulturi** de D.R. Popescu, la Iași. I-am auzit pe unii discutînd despre astfel de personaje ca despre o corvoadă, un râu, așa, necesar. De parcă ți s-ar pune pe un colț de birou un dosar pentru casătie. Sigur, dacă te comporți ca un funcționar înăcrit, un dosar pentru casătie iese chiar și din **Hamlet**.

Numai că actorul știe cîtă sevă poate ascunde un asemenea personaj: omul pe care îl înțilnești mereu, de cîteva ori pe zi uneori, căci omul șantierului a devenit una dintre cele mai familiare figuri ale epocii noastre. De cîte ori nu treci pe lângă astfel de „șantierști”, cînd în pauza lor de masă se întorc de la alimentarea cu brațele pline, și nici nu-i bagi în seamă. E minunat să poți crea un astfel de om acolo sus, la rampă. Dacă numai pentru o clipă reușești să te apropii de sufletul lui, și tot e ceva. E o palidă ofrandă, cum spune poetul, pentru truda fără abnegație, uneori cu sacrificii la care ți-e greu să te gindești chiar, a acestor adevărați eroi ai luminoaselor vremi pe care le trăim.

Interviuri realizate de
Maria MARIN